

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Gž 151/05
06.04.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, kao drugostepeni parnični u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović i Jasminke Stanojević, članova veća, u parnici AA, koga zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tuženog "BB", koju zastupa punomoćnik BV, advokat, radi isplate naknade za tehničko unapređenje, vrednost spora 8.457.237,24 dinara, odlučujući po žalbi stranaka izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Beogradu P. 659/98 od 30.5.2005. godine, u sednici održanoj 6.4.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDA SE presuda Okružnog suda u Beogradu P. 659/98 od 30.5.2005. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Beogradu P. 659/98 od 30.5.2005. godine (u stavu prvom) delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca pa je poništena odluka tuženog od 12.10.1992. godine i odluka Komisije za inovacije "VV" od 7.5.1992. godine u pogledu procenta stimulacije od 6% kod obračuna naknade za tehničko unapređenje, dok je u preostalom delu koji se tiče osnova za obračun uštede odluka ostala na snazi. Izrekom u stavu drugom delimično je usvojen tužbeni zahtev tužioca pa je tuženi obavezan da mu na ime naknade za tehničko unapređenje isplati 482.152,42 dinara, sa zateznom kamatom počev od 1.5.2005. godine, kao dana veštačenja pa do isplate, kao i da mu isplati na ime troškova spora 314.625,00 dinara. Izrekom u stavu trećem za veće tužbeno traženje zahtev je odbijen do traženih 8.457.237,34 dinara. Izrekom u stavu četvrtom odbijen je zahtev tuženog za naknadu troškova parničnog postupka.

Protiv ove presude žalbe su izjavili tužilac i tuženi iz svih razloga zbog kojih se presuda može pobijati.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 372. sada važećeg ZPP, pa je našao da su obe žalbe osnovane.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilac je autor tehničkog unapređenja, pa je odlukom Komisije za inovacije od 7.5.1992. godine usvojeno tehničko unapređenje sa novčanom stimulacijom od 6% za period od pet godina i to počev od maja 1991. do maja 1996. godine. U primeni tehničkog unapređenja došlo je do ušteda. Tužiocu je delimično isplaćena naknada za tehničko unapređenje 27.7.1992. godine, pa je veštačenjem pravilno utvrđen procenat između naknade koja bi tužiocu pripala i naknade koja mu je isplaćena. Pri tom je prvostepeni sud pravilno izrazio stanovište da naknada za tehničko unapređenje u skladu sa odredbama pojedinačnog kolektivnog ugovora treba da iznosi 10% od ušteda.

U primeni člana 15. u vezi člana 278. stav 2. ZOO, prvostepeni sud nije potpuno utvrdio činjenično stanje zbog čega je pogrešno primenjeno materijalno pravo kada je na bazi valorizma po osnovu kursa nemačke marke u spornom periodu delimično usvojen tužbeni zahtev.

Naime, novčana obaveza nastala je u periodu hiperinflacije i nije sporno da je zbog toga obaveza tuženog obezvređena. Pravičnost u ugovornim odnosima zahteva valorizaciju. Zbog razlika u statističkom obračunu u stopama inflacije ispravno je stanovište prvostepenog suda da valorizam bilo tzv. "velikim ili malim koeficijentom" ne daje pravične rezultate zato što jedan metod pogoduje dužniku a drugi poveriocu. Međutim, po stanovištu Vrhovnog suda u konkretnom slučaju valorizacija nije mogla da se vrši po tržišnom kursu nemačke marke ako se stranke u ovom odnosu nisu izričito ili prećutno sporazumele da se valorizacija novčane obaveze vrši na taj način. U konkretnom slučaju tehničko unapređenje odnosi se na industrijski proizvod koji ima svoju cenu na tržištu u vreme presuđenja. Zbog toga je trebalo (ako sporazuma o valorizaciji nije bilo) naknadu za tehničko unapređenje obračunavati po ceni industrijskog proizvoda i ceni uštede u vreme prvostepenog presuđenja.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će utvrditi zajedničku nameru stranaka u pogledu isplate naknade za tehničko unapređenje (da li su prilikom obračuna naknade u periodu hiperinflacije imale u vidu paritet između domaće valute i nemačke marke, pa će tek potom doneti novu odluku.

Na osnovu člana 377. stav 2. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM